

Aleksander Nyrek
WSP Słupsk

UWAGI O ROZWOJU GOSPODARKI ROLNEJ I LEŚNEJ ŚLĄSKA I POMORZA W XVIII I XIX W.

Celem opracowania jest wskazanie ważniejszych, w przekonaniu autora, źródeł postępu oraz przyczyn opóźnień rozwoju gospodarki rolnej i leśnej na Śląsku i Pomorzu w XVIII i XIX w. Były to ziemie do XVII w. przodujące pod względem przemian społeczno-gospodarczych. Idzie tu szczególnie o gospodarkę rolną i leśną, które już na przełomie XVI i XVII stulecia mogły stanowić wzór do podobnego urządzania pewnych działów gospodarki na sąsiednich ziemiach. Jeśli chodzi o gospodarkę rolną, to z pewnością Żuławy, stanowiące część Prus Królewskich, przodowały w tym zakresie i mogły być przykładem dla innych ziem Rzeczypospolitej, natomiast poziom gospodarki leśnej był dobrze zorganizowany już w połowie XVI w. w lewobrzeżnej części Śląska¹.

Należy wskazać na przyczyny stosunkowo długotrwałych opóźnień w przejmowaniu sprawdzonych wzorów. Może zrodzić się pytanie, dlaczego w bardzo lesistej prawobrzeżnej części Śląska nie wprowadzono już w drugiej połowie XVI w. zrębowej eksploatacji drzewostanów, zapewniającej ciągłość ich użytkowania². Niemal do przełomu XVIII i XIX w. przeważała w tych lasach plądrownicza eksploatacja drzewostanów. Już Zygmunt August, jako władca Wielkiego Księstwa Litewskiego, ustawą z 1567 r.³, inicjuje wprowadzenie gospodarki zrębowej w lasach wielkoksiażących na pograniczu litewsko-białoruskim. Wcześniej biskup Baltazar Promnitz zaprowadził w 1541 r. gospodarkę zrębową w południowej części kościelnego Księstwa Otmuchowsko-Nyskiego⁴.